herpy

GEKKOER

Kranset øjenvippegekko

Correlophus ciliatus

En nysgerrig, nataktiv klatrer fra regnskovene på Ny Kaledonien, med frynsede kamme over øjnene og klæbefødder, der kan gå op ad glas. Den tåler stuetemperatur, lever af færdigfoder og insekter og er et af de bedste valg til den, der vil have sit første krybdyr.

Familie: Diplodactylidae Engelsk: Crested gecko Tidligere navn: *Rhacodactylus ciliatus* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-25 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**35-55 g**
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**26-28 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, frugt og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**15-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**5-9**
Inkubation	**60-120 dage** ved 22-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Bilag D**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på bilag D i EU's forordning om handel med vilde dyr. Der kræves ingen tilladelser ved køb og salg inden for EU, men dyr, der indføres fra lande uden for EU, skal anmeldes ved grænsen. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. I Ny Kaledonien er arten fredet, så dyr i handlen er opdrættet i fangenskab.

Om arten

Correlophus ciliatus har bløde, tornede skæl, der sidder som frynser over øjnene og fortsætter som en kam ned langs hovedets sider til skuldrene. Øjnene er store og uden låg, og gekkoen holder dem rene ved at slikke dem med sin lange tunge. Under tæerne og på spidsen af halen sidder fine lameller, som hæfter på næsten alt, også lodret glas.

Arten blev beskrevet i 1866 og var i mere end hundrede år kun kendt fra få museumsdyr. Mange troede, den var uddød, indtil den blev genfundet i 1994. I dag er den en af de mest almindelige gekkoer i terrarier verden over, og alle dyr i handlen stammer fra opdræt. Den har heddet *Rhacodactylus ciliatus* i det meste af tiden og fik sit gamle slægtsnavn *Correlophus* tilbage i 2012.

Den bliver 18-25 cm inklusive hale og vejer 35-55 g som voksen. Farverne spænder fra gråbrun over oliven og rødbrun til gul og orange, og i fangenskab er der avlet et hav af tegninger frem, fx harlekin, dalmatiner og flammemønstre. Halen kan smides, hvis dyret bliver bange eller klemt, og den vokser aldrig ud igen. Mange voksne dyr i naturen er haleløse, og det generer dem ikke, men det er en god grund til aldrig at tage fat i halen.

Det er en rolig og robust art, der ikke kræver varmelamper eller levende foder hver dag. Til gengæld skal man respektere, at den er et nataktivt springdyr, der helst vil se på verden fra en gren.

Udbredelse og levested

Arten findes kun på Ny Kaledonien i det sydvestlige Stillehav. Den lever i den sydlige del af hovedøen Grande Terre, bl.a. ved Rivière Bleue, i Pourina-dalen og på bjergene Koghis og Ouin, og på Île des Pins syd for hovedøen. Der er også bestande på Belep-øerne nord for Grande Terre, og den er for nylig fundet ved Néhoué i nord.

Udbredelsen er lille og opsplittet. Det samlede område, arten forekommer i, anslås til knap 6.000 km², men den bebor kun omkring 44 km² af det. Fund uden for Ny Kaledonien på kortet stammer fra dyr i fangenskab eller fejlregistreringer.

> **Oprindelig udbredelse:** Ny Kaledonien.

LEVESTED

Gekkoen lever i fugtig skov fra omkring 150 til 1.000 meters højde: kystskov, tæt regnskov og bjergskov. Om dagen gemmer den sig i hulheder i træstammer, i sprækker og i tæt løv, og om natten søger den føde oppe i kronerne og de lavere buske.

Klimaet er subtropisk og mildt, ikke tropisk varmt. Om sommeren ligger temperaturen typisk mellem 22 og 28 °C, og om vinteren kan nætterne i bjergene falde til under 15 °C. Luften er fugtig, og der falder dug og regn om natten, mens løvet tørrer op i løbet af dagen. Det mønster af fugtige nætter og tørrere dage er det, man skal efterligne i terrariet.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 45 × 45 × 60 cm (længde × bredde × højde), og større er altid bedre. Et par eller en lille gruppe skal have mindst 60 × 45 × 90 cm. Højden er vigtigere end bundarealet, fordi gekkoen lever oppe i grenene. Ungdyr trives bedst i et mindre terrarie eller en faunaboks, hvor de nemt finder foderet, og flyttes op, når de vejer omkring 10-15 g.

Indret med mange skrå og vandrette grene, korkrør og korkbark i forskellige højder, så dyret kan springe og klatre. Levende eller kunstige planter med store blade, fx gummitræ, pothos og bromelier, giver skjul og holder på fugten. Lav gerne en tæt beplantet zone foroven, hvor gekkoen kan sove i løvet om dagen.

Som bund fungerer en fugtig blanding af kokosmuld, jord uden gødning og lidt sphagnum, gerne som bioaktiv bund med springhaler og bænkebidere. Undgå fin sand og løse barkstykker, som dyret kan sluge ved et uheld. Terrariet skal have god ventilation, helst med netåbninger både forneden og i toppen, så luften ikke bliver stillestående og muggen.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Correlophus ciliatus er glad for almindelig stuetemperatur. Om dagen skal der være 22-26 °C i terrariet, og et lille område øverst må gerne nå 26-28 °C. Om natten må temperaturen falde til 18-21 °C, og et dyk på et par grader er sundt.

Varme er den største fare for arten. Over 28 °C bliver den stresset, og længere tid ved 30 °C eller derover kan slå den ihjel. Sæt derfor terrariet væk fra sydvendte vinduer, og hold øje med temperaturen på varme sommerdage. I de fleste danske hjem er ekstra varme unødvendig. Er der koldt om vinteren, kan en svag varmemåtte på siden eller en lav varmepære styret af en termostat give det, der mangler. Mål altid med et digitalt termometer både foroven og forneden.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal svinge, som den gør i regnskoven. Spray terrariet grundigt med lunkent vand om aftenen, så fugtigheden stiger til 70-80 % eller mere, og gerne let igen om morgenen. I løbet af dagen skal den falde til omkring 50-60 %, så bunden og grenene kan tørre op. Konstant våde forhold giver mug, svamp og hudproblemer.

Gekkoen drikker dråber fra blade og ruder og bruger sjældent en vandskål, men stil alligevel en lav skål med frisk vand, som skiftes dagligt. Et hygrometer viser, om rytmen holder. En automatisk forstøver kan være en hjælp, men ventilationen skal så være ekstra god.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten og kan leve uden UVB, når den får tilskud af D3-vitamin gennem foderet. Erfaringen viser dog, at et svagt UVB-lys gør dyrene mere aktive og giver en sikrere kalkomsætning, og det anbefales i dag. Brug et UVB-rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1), fx et T5-rør på 5-7 %, monteret over netlåget i den ene side af terrariet, så UV-indekset højst er omkring 1-2 på de øverste grene. Der skal altid være skygge i resten af terrariet.

Hav lyset tændt 12 timer om dagen om sommeren og 10-11 timer om vinteren, gerne styret af et tænd-sluk-ur. Brug ikke stærke spotlamper eller farvet natlys. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Grundfoderet er en færdigblandet pulverkost til frugtædende gekkoer, som røres op med vand til en tyk grød. Kvalitetsprodukter som Pangea og Repashy er udviklet netop til denne art og indeholder frugt, protein, kalk og vitaminer i det rette forhold. Server en lille skål 3 gange om ugen til voksne dyr og hver anden dag til ungdyr, og tag rester ud efter et døgn. Skålen kan med fordel sidde på en holder højt oppe.

Giv desuden levende insekter 1-2 gange om ugen: fårekyllinger, græshopper, dubia-kakerlakker eller voksmøllarver som godbid. Insekterne skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne og pudres med kalk med D3-vitamin. De fleste gekkoer elsker jagten, og den holder dem i form.

Frisk moden frugt som banan, mango, figen og papaya kan gives en gang imellem som godbid, men skal ikke være hovedfoderet, fordi den har for lidt kalk. Undgå citrusfrugter.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Correlophus ciliatus er rolig og kan blive ret tam, men den er ikke et kæledyr, der skal håndteres hver dag. Mange dyr er springske, især som unge, og hopper fra hånd til hånd. Sid lavt, når du holder den, gerne på gulvet eller over en seng, og lad den gå frit fra hånd til hånd i stedet for at holde fast. Tag aldrig fat i halen. Korte seancer på 5-10 minutter et par gange om ugen er rigeligt, og nye dyr skal have et par uger i fred til at falde til.

Hanner må aldrig holdes sammen, fordi de slås. En han kan holdes med en eller flere hunner, og hunner kan som regel gå sammen, hvis der er plads og mange skjul. Hold øje med bid og manglende haler, og del dyrene, hvis der er uro. Holdt alene trives arten fint. Om dagen sover gekkoen ofte i løvet og bliver først aktiv, når lyset slukker. Den kan kvidre eller gø svagt, når den føler sig truet.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kan kendes fra omkring 4-6 måneders alderen, når de har en tydelig bule med to hemipenis-poser ved halens rod og en række porer foran kloakken. Sikker kønsbestemmelse kræver en lup og et dyr på mindst 10-15 g. Hannerne er kønsmodne tidligt, men hunner bør først sættes i avl, når de er mindst 18 måneder gamle og vejer 40 g eller mere. Unge, lette hunner bliver tappet for kalk og kan få varige skader.

PARRING

Avlssæsonen følger dagslængden og varmen og varer typisk otte til ni måneder fra foråret. Sæt hannen til hunnen i hendes terrarie og hold øje, især de første nætter. Parringen kan virke voldsom, fordi hannen bider hunnen i nakken, og der kan opstå små skrammer. En enkelt parring kan være nok til flere kuld, fordi hunnen kan gemme sædceller i månedsvis, så hannen kan sagtens flyttes ud igen efter en til to uger.

Giv hunnen en hvileperiode på to til tre måneder om vinteren, hvor hun går alene ved lidt lavere temperatur og kortere dage. Det giver hende tid til at genopbygge kalkreserverne.

ÆGLÆGNING OG KULD

Omkring 30-45 dage efter parringen lægger hunnen sit første kuld på næsten altid to æg, og derefter et nyt kuld hver fjerde til sjette uge i resten af sæsonen. Det bliver typisk til 5-9 kuld om året. Æggene er hvide, læderagtige og omkring 2 cm lange.

Stil en æglæggekasse med fugtig sphagnum eller kokosmuld i terrariet, fx en plastboks på 20 × 15 cm med et hul i låget. Ellers graver hunnen æggene ned i bunden under en plante. Hold øje med hendes kalklommer, de små hvide poser i ganen, som skal være synlige. Giv hende rigeligt med kalk og insekter i hele sæsonen, og stop avlen, hvis hun taber sig markant.

INKUBATION

Flyt æggene forsigtigt til en lille boks med fugtig perlite, vermiculite eller et kunstigt substrat som HatchRite, uden at vende dem. Læg dem halvt ned i substratet og marker oversiden med en blyant. Boksen skal have et par små lufthuller og stå ved 22-26 °C. Stuetemperatur kan være nok, ellers bruges en inkubator.

Ved 25-26 °C klækker æggene efter omkring 60-70 dage, og ved 22 °C kan det tage op til 120 dage. Over 28 °C dør fostrene let. Æg, der falder sammen og bliver gule eller mugne, er som regel ikke befrugtede. Lad dem ligge, indtil du er sikker, og fjern dem først, når de tydeligt er døde.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne vejer omkring 1,5-2 g ved klækningen og skifter hud i løbet af det første døgn. Flyt dem til en lille faunaboks med køkkenrulle eller sphagnum, et par grene og en plante, og spray dagligt. De lever af blommen de første dage og begynder at spise efter tre til fem dage.

Giv den samme pulverkost som de voksne og små fårekyllinger, der er pudret med kalk med D3-vitamin, tre til fire gange om ugen. Hold ungerne enkeltvis eller i små grupper af samme størrelse, og del dem straks, hvis en halter efter eller mangler halen. Vej dem hver anden uge. Unger vokser jævnt og vejer omkring 10-15 g efter fem til seks måneder og er udvoksede efter halvandet til to år.

Sundhed og typiske fejl

Correlophus ciliatus er hårdfør, og de fleste problemer skyldes for meget varme eller forkert foder. De typiske fejl er:

- Varme over 28 °C, fx i et terrarie ved et vindue om sommeren. Det giver stress, manglende appetit og i værste fald døden.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unge dyr og avlshunner. Det giver knogleskørhed med bløde kæber, krumme lemmer og rystelser. Brug en god færdigkost og pudr insekterne.
- Konstant våd bund og dårlig ventilation, som giver svamp, mug og hudproblemer.
- Hudrester, der sidder fast på tæer og halespids. Giv et fugtigt skjul, og løsn resterne forsigtigt med lunkent vand.
- Floppy tail, hvor halen vælter ind over kroppen, når dyret hænger med hovedet nedad på ruden. Mange grene og planter, så dyret ikke sover på glasset, forebygger det.
- Tabte haler efter håndtering eller slagsmål. Det er ikke farligt, men halen vokser ikke ud igen.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig halerod og et godt greb. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.